

Het einde van het verlangen

Het einde van het verlangen

Daniël De Cock

Roman

2021

Beefcake Publishing

1

Hij liet de wagen aan de rand van het bosje.

Het groen en bruin kwamen overweldigend op hem af.

Eindelijk, na een week beschaving, liep hij weer bovenop de aarde. Niet op de laag beton, asfalt of kasseien die de mensen erover uitgegoten hadden, maar op de aarde zelf, mals en levendig.

Tien kilometer ver had hij moeten rijden om dit restje natuur te vinden.

Dit is onvervalst, dacht hij, dit is de bron.

En dan: waarom loop ik hier altijd alleen?

Wat is er mis met mij, dat ik hier altijd alleen loop?

Het is voor iedereen zondagvoormiddag, iedereen heeft een week lang tussen steen en ijzer geleefd, en toch is heel deze weelde hier voor mij alleen.

Ik alleen schijn ze te waarderen, ik alleen schijn ze nodig te hebben.

Waar zijn ze?

Hij wist waar ze waren: in hun huiskamers, kerken, herbergen – onder mekaar. Mekaar kennend, van mekaar houdend of mekaar hatend, maar onder mekaar. Beschut, gerustgesteld, gezegend door elkaars aanwezigheid.

Hij ging zitten aan de rand van de weide waar hij altijd zat, met zicht op de twee paarden, de vier geiten, de kippen en de pauw.

Een uur lang dit in plaats van mensen: hij wist dat hij in de ruil verloor. Maar mensen moet je kunnen krijgen, moet je kunnen winnen – je hebt niet te kiezen.

Hij keek naar die weelde van groen en bruin, die voor hem alleen was, hij luisterde naar de geluiden van biologisch, zorgeloos leven.

Rustgevend, vervullend, een echte waarde in je bestaan.

Waarom heb ik hieraan niet genoeg, dacht hij, hieraan en aan mezelf. Waarom dat eeuwige tekort, die pijn voortdurend?

Hij pakte het boek dat hij bijhad en las. De man had ongeveer zijn leeftijd: dertig. Ook hij ging door een zondag. Maar hij vluchtte niet voor zijn eenzaamheid, hij leed er niet onder. Hij bleef op zijn groezelige huurkamer, zijn vriendin kwam hem bezoeken, maar hij had niet eens behoefte aan haar, gauw was hij weer alleen op zijn kamer. Zonder pijn, zelfstandig, sterk, zichzelf genoeg.

Zo zou ik willen zijn, dacht hij, die sterkte. Sterk genoeg om naar eenzaamheid te verlangen.

Of was het omdat de ander meer had, dat hij minder nodig had?

Er was in elk geval de vriendin. Levensnoodzakelijk of niet, ze was er. Haar woorden waren er, haar gebaren, haar

aanwezigheid: een menselijke nood werd vervuld, willens nillens.

Hij keek op: op het pad kwam een meisje aangestapt met een hond. Jong, sportief, de stevige borsten dansend onder een wit truitje. Ze zag hem niet.

Denk niet dat ze daar loopt omdat ze eenzaam is, zei hij tegen zichzelf. Ze is met duizend draden verbonden aan familie, vrienden, haar vriend. Haar zondagvoormiddag is een uitstap uit een veilig nest, waarheen ze gauw terugkeert. Iets heel anders.

Het deed hem denken aan dat andere meisje met wit truitje, op wie hij de tijd van een treinrit, twintig minuten lang, verliefd was geweest. Een volmaakt mooi gezicht, de witte trui gespannen over een volmaakt lichaam: een onbereikbaar idool, iets uit een andere wereld. Tot het ogenblik waarop een vriendin bij haar kwam zitten en het meisje sprak: een afgrond van leegte, oppervlakkigheid, vulgariteit.

Natuur is oneerlijk, dacht hij, de vorm zou alleen een verwijzing mogen zijn naar de inhoud.

Hij stond recht en begon aan zijn rondgang door zijn gebied: bosje, weiden, akkers, een paar hoeven. In een no-tendop alles wat zijn streek te bieden had. Een weelde van eenvoud. Niet de adembenemende pracht van bergen en

dalen, maar natuur naar mensenmaat, waar een mens zich in kon bewegen en thuis voelen.

Mijn reservaat, dacht hij. Hier word ik bewaard, hier sta ik tentoon. Een zeldzaam dier. Niemand komt naar mij kijken, maar hier sta ik tentoon.

*

‘Neem nog ’s soep,’ zei zijn moeder.

‘Neenee, dank je. Ze is erg lekker.’

‘Je hebt vitamine C tekort. Ben je deze week niet te dikwijls frieten gaan eten?’

‘Nee. Twee keer. Zoals gewoonlijk.’

‘Die restaurantkost is niet gezond. Je moet je ’s zondags te goed doen.’

‘Ik kan ’s zondags niet voor de hele week eten.’

Het was een ritueel dat zich elke zondag, met kleine variaties, herhaalde. Het stoorde hem niet. Hij wist dat haar bezorgdheid oprecht was, en hij vond het normaal dat deze vrouw van 55, die één na één al haar gezinsleden rond zich had zien wegvallen, nog een functie probeerde te hebben in haar leven. Zijn vader was acht jaar geleden gestorven, zijn broer zeven jaar geleden getrouwd, en hijzelf was nu tien maanden bij haar weg.

Het had hem veel moeite gekost om die stap te zetten. Het leven met haar was absoluut niet ondraaglijk geweest en

alle huishoudelijke lasten, waar hij nu zo verveeld mee zat, waren van hem afgenomen.

En de stad waar hij nu werkte en woonde, was maar 25 km van haar vandaan. Twintig minuten met wagen of trein.

Maar de laatste jaren thuis had hij meer en meer het gevoel gekregen dat hij in een valse situatie geraakt was, dat een volwassen man zich van zijn thuis moest losmaken, ook al was hij alleen.

Hij zag er ook een uitdaging in die hij aan zichzelf verplicht was: zolang hij thuis was, dekte hij zijn eenzaamheid af, gaf hij zichzelf de indruk van een leven in gemeenschap dat er in feite geen was.

Hij vond dat je de waarheid in de ogen moest durven kijken.

Eens thuis weg, zou de eenzaamheid erger worden en zou hij ze ofwel moeten verwerken, ofwel doorbreken.

Toch zat hij ook met een brok schuldgevoel tegenover zijn moeder. Was hij bij haar gebleven, hij had haar heel wat verdriet bespaard. Ook dat was een waarheid, het bekijken waard.

‘Je hebt je wasgoed toch meegebracht?’

‘Jaja. Het zit nog in de auto.’

‘Vergeet niet het eruit te nemen als je dat van vorige week meeneemt. Het staat klaar in de gang.’

‘Ik heb het gezien. Dank je wel.’

Elke week, in de gang, de zak met zijn wasgoed van vorige week, keurig gewassen en gestreken, en met ‘het gebak’.

Een eigen recept van haar, een soort cake die ze stipt elke week voor hem bakte, en die hij toen hij nog thuis was ‘de moederkoek’ gedoopt had.

Hij wist dat hij haar plezier deed met het woord.

‘De moederkoek was lekker, hoor.’

‘Je zet hem toch in de koelkast?’

‘Natuurlijk.’

‘Blijf je niet? Herman komt vanmiddag met Eliane en de kinderen. Ze hebben getelefoneerd. Ze vroegen of je er ook zou zijn.’

‘Nee, ik kan niet nu. Ik moet terug naar de stad.’

‘Heb je afgesproken met iemand?’

‘Hm?’

‘Een meisje.’

‘Oh. Nee. Ik wil een toneelstuk en een film zien.’

Een vraag die geregeld terugkwam.

Een smetje, dacht hij, een smetje op het familieblazoen.

Zoon van dertig nog ongetrouwd, alleen wonend in de stad. Geruchten en insinuaties in zo’n kleine gemeente.

Niet prettig voor een moeder.

‘Moeder,’ zei hij, ‘je moet je geen zorgen maken. Ik vind wel ’s iemand. Intussen heb ik het heel goed.’

‘O maar, ik maak me geen zorgen. Ik ken er genoeg, late roepingen. Oom Jules en tante Lena waren ver in de dertig, en toch een goed huwelijk.’

‘Natuurlijk.’

‘Wanneer blijf je dan ’s een zondagnamiddag? Je kunt hier toch ook wandelen, jij die zo graag wandelt.’

‘Met kermis kom ik heel de dag.’

‘Maar dat is nog vier maand.’

‘Op 21 juli dan, als ik enigszins kan.’

‘Als je toch maar naar toneel gaat, zouden we evengoed met z’n allen kunnen gaan wandelen. Naar de vier dreven, waar je vroeger praktisch elke dag zat.’

‘Er zijn dingen die ik absoluut wil zien.’

‘Elke zondag?’

‘Elke zondag is er wel iets, ja.’

‘Ik ga koffie zetten.’

Iets in haar stem en haar bruuske weggaan hadden haar verraden. Hij wist dat ze nu een beetje stond te schreien in haar keuken.

Iedere zondag was er wel één of ander ogenblik, één of ander punt in het gesprek, waarop dit gebeurde.

Hij haatte zich erom.

Wat is er toch met mij, dacht hij. Waarom kan ik niet, zoals ieder normaal mens, mijn vrije tijd doorbrengen met mijn familie? Met mensen die me graag hebben, die vragen om mijn gezelschap?

Waarom ben ik toch eeuwig op zoek, eeuwig op jacht?

Naar wat?

Naar iemand die ik kies, dacht hij. En weet te winnen. Als ik daar niet toe in staat ben, dan liever niets.

Geen compromis, voor liefde geen surrogaat.

‘Is hij niet te sterk?’

‘Neenee. Juist goed. Doe je ze de groeten? Ik zal Herman’s opbellen deze week. Zou hij nu op die school kunnen blijven?’

‘Hij denkt het wel. Als er niet te veel leerlingen wegvallen, denkt hij dat hij volgend schooljaar zal worden benoemd.’

‘Dat is goed.’

Het deed hem goed dat ze er zo trots uitzag.

Zijn jongere broer Herman was een beetje haar zorgenkind geweest: een onbezorgde losbol, moeizame studie voor onderwijzer, jong getrouwd, moeilijke start in het onderwijs met een aantal interims.

Maar nu een mooi gezin met drie schatten van kinderen en een vrouw die hem wist aan te pakken, en weldra vast werk: alle reden voor een moeder om trots te zijn.

‘Hoe gaat het in de boekhouding?’

Hij had haar nooit duidelijk kunnen maken wat hij precies studeerde, of wat voor werk hij precies deed. Na een paar

pogingen had hij het dan maar bij het bekende 'boekhouden' gehouden.

'Goed, goed. Ik moet morgen naar de directeur-generaal.'

'O, is dat goed?'

'Denk het wel. Ik heb een paar expertise-rapporten ingediend, verslagen. Het zal daar wel over gaan, denk ik.'

'Bel je 's op als je iets weet? Morgenavond?'

Hij moest stilletjes glimlachen. Hij zou niet de kans hebben haar op te bellen. Morgenavond, nog vóór hij een half uur thuis was, zou zijn telefoon rinkelen.

*

Hij had zijn wagen in de garage gezet onder het appartementsgebouw waar hij woonde en was te voet naar de stadsschouwburg gegaan.

Een tocht van bijna een half uur, doorheen een broeihete en verlaten stad.

Moederziel alleen, en toch overal begeleid door het gegons van menselijk samenzijn.

Toch had zo'n tocht een wondere aantrekkingskracht: de confrontatie met de waarheid was hier ongenadig hard. Allener dan alleen op zondagmiddag in deze overbevolkte stad, kon niet.

Het moet ondraaglijk worden, dacht hij, dan zal ik iets kunnen doen. Iets moedigs.

Ik moet iets doen wat ik niet in me heb, want met wat ik in me heb, krijg ik alleen maar dit.

Het toneelstuk was tegengevallen en de film meegevallen, zoals gewoonlijk.

Bij film had je natuurlijk meer keuze, maar toch vond hij dat het verschil niet aan de inhoud van het spektakel lag, maar aan het medium zelf.

Toneelspel viel hem altijd op als overdreven, onecht, de menselijke maat overschrijdend. Dat stoorde hem. Toen hij uit de bioscoop kwam, was het bij negenen. Eigenlijk zou ik nu iets moeten eten, dacht hij, maar 's zondags, na de culinaire zorgen van zijn moeder, kreeg hij nooit honger.

In een klein straatje, in een klein winkeltje dat om mysterieuze redenen open bleek te zijn, kocht hij drie repen chocolade.

Hij at ze één na één op, terwijl hij opstapte naar het laatste bestemmingspunt van elke zondag: de dancing.

Elke zondag, telkens weer ontgoocheld, zwoer hij dat het de laatste keer geweest was.

Maar na een week alleen-zijn was die dwaze begoocheling daar weer, die hem tegen zijn zin naar de Yellow Ribbon trok, als was het een genadeoord.

Tien jaar geleden had hij er Iv ontmoet en het was de start geworden van acht maanden echt leven, met emoties, driften en passie, met vreugden en smarten, kortstondig.

Maar het was niet omdat hij tien jaar geleden daar zijn eerste en enige liefde gevonden had, dat er elke zondag iemand popelend op hem stond te wachten.

Dwaas, zei hij tegen zichzelf, terwijl hij met een bang hart het lawaai binnenschoof.

Daar hingen ze weer in het bijna stikdonker op en over elkaar getast, ritmisch heen en weer schuivend op de trage sensuele muziek.

Hij begreep dit nooit: wat drie meter verder, buiten op straat, aanleiding zou gegeven hebben tot het te hulp roepen van de politie, liet ieder meisje zich hier welgevallen: als het licht uitging en de eerste klanken van de slow weerklonken, werd iedere wildvreemde haar minnaar. Elke centimeter van haar lichaam mocht hij tegen zich aan drukken, over zich heen schuiven. De onschuldige speelsheid waarmee twee minuten geleden nog deze jonge mensen aan het swingen waren, had zonder overgang plaatsgemaakt voor de houdingen en gebaren van bedreven minnaars.

Toch moest hij zo een slownummer afwachten om te dansen, omdat er alleen dan enige kans was om te praten.

Hij ging naar een meisje met een knap en vinnig gezicht, dat alleen aan een tafel zat.

Toen hij er aankwam, merkte hij dat dit alleen zitten toeval was, want rond haar stonden een aantal glazen.

‘Dansen?’

Ze volgde hem expressieloos, als in een geconditioneerde reflex.

Toen hij zich niet om haar heen slingerde, maar haar hand nam om te dansen, was er wèl een reactie: ze was duidelijk verwonderd.

Ze dansten in stilte.

‘Kom je hier dikwijls?’

Ze keek naar hem op, verbaasd dat hij tegen haar sprak. Ze keek zelfs twee keer, en hij dacht: ze ziet dat ik dertig ben, ik ben eigenlijk te oud voor een dancing, ik hoorde getrouwd te zijn of homofiel, venten van dertig die naar een dancing gaan hebben iets loens.

‘Als de anderen komen.’

‘Ben je met anderen?’

‘We gaan altijd uit met een hele bende.’

Ze gaf hem antwoorden als iets waartoe ze verplicht was, en zonder hem aan te kijken.

Haar blik speurde geboeid de danskudde af, waarbij ze haar hoofd voortdurend van hem wegdraaide, op zoek naar de normale mensen bij wie ze hoorde.

Plots riep ze over zijn schouder heen:

‘Gaat Gilbert ook mee naar de Eldorado?’

En op het antwoord dat ze kreeg riep ze terug:

‘Ja. Direct als deze hier af is.’

Hij wist genoeg. Hij wist allang genoeg. Nog in het laatste akkoord van de muziek schoof het meisje uit zijn armen, veilig buiten het bereik van zijn ‘dank u’.

Hij hoorde zijn moeder: ‘Het is niet in die dancings...’

Het mens heeft gelijk, dacht hij, ik moet hiermee ophouden.

Hij begon zich een weg te banen naar de deur, toen hij plots iemand zag zitten die hij kende.

Het duurde een ogenblik eer hij haar kon thuisbrengen: het was een meisje dat op zijn firma werkte, op een andere verdieping dan de zijne, op de verkoopafdeling, dacht hij. Ze was hem opgevallen die paar keer dat hij haar in de gangen van de firma gekruist had: midden in de twintig waarschijnlijk, knap figuur, intelligent gezicht, sportief gekleed. Een boeiende combinatie van intellect en vrouwelijke aantrekkelijkheid.

‘Dansen, juffrouw Demers?’

‘O... kennen wij mekaar?’

‘U werkt toch ook op het Textielcomplex? Op de verkoop?’

‘Ja.’

‘Ik ben Erik Delgaert. Ik ben op de boekhouding.’

‘O ja, nu je ’t zegt.’

Op de dansvloer stelde zich ditmaal geen probleem van lichamelijk contact, ze vonden het allebei vanzelfsprekend ruimte te laten om te kunnen praten.

‘Wat doe je eigenlijk op de verkoop?’

Hij schrok een beetje van de ‘je’ die vanzelf meegekomen was, maar dacht: dit mag best, ze is sympathiek, niet iemand om op vormen te gaan staan.

‘Correspondentie buitenland. Ik heb een diploma van viertalig tolk.’

‘Je werkt er al langer dan ik, geloof ik. Ik ben er een jaar.’

‘O ja, ik werk er al drie jaar. Ik ben er direct na mijn studies kunnen beginnen.’

‘Valt het nogal mee? Zo na drie jaar, bedoel ik.’

‘Ja, gaat wel. Het is natuurlijk een enorme mastodont, eh. Veel menselijk contact vind je er niet. En ik wou er wel wat zelfstandiger werken.’

‘Mag je geen initiatief nemen?’

‘Och, ik ken de talen, eh. En de bazen vertellen mij wel wat er in die talen gezegd moet worden.’

‘Zijn er geen kansen op promotie?’

‘O, voor mannen wel. Eens voorbij het uitvoerend werk zit alles afgegrensd met mannen. Daar toch. Zie jij bij ons ergens een directie met een vrouw aan het hoofd?’

‘Nee, je hebt gelijk.’

‘Nu, ik hou het nog wel een paar jaartjes uit, hoor. En dan zien we wel.’

Een witte raaf, dacht hij. Een wezen dat dént in deze dancing, dat een gesprek kan onderhouden, dat ideeën heeft.

‘Hoe ben jij hier verzeild geraakt?’ vroeg hij.

‘Waarom? Kan ik niet dansen?’

‘Neenee, dat bedoel ik niet. Maar het is zo je stijl niet, dacht ik. Dit hier. Ga je vaak naar een dancing?’

‘Nee eigenlijk niet. Maar mijn broer en zijn vriendin vragen telkens weer om mee te gaan, en ’k heb dat maar ’s gedaan.’

‘O ja.’

Hoe zou zij het probleem oplossen? Ze zag er, ook nu van dichtbij, zeker 25 uit. Of zou er geen probleem zijn?

‘Woon je nog thuis?’

‘O nee, ik woon alleen. Helemaal alleen,’ voegde ze eraan toe met een kort lachje.

‘Wat doe je zoal met je vrije tijd? Je vindt het niet erg dat ik zo vraag?’

‘Natuurlijk niet. Ik doe van alles. Ik help in een opvanghuis voor drop-outs, ik volg danslessen, moderne dans, ik ben bij een toneelgezelschap.’

‘Speel jij toneel?’

‘Bij een amateurgezelschap. Maar we doen alles zelf: de rekwisieten samenzoecken, het decor timmeren, muziek kiezen...’

‘Ik heb vanmiddag nog een toneelstuk gezien, ‘Een smaak van honing’.’

‘Ik heb het ook gezien. Wat vond je ervan?’

De slows waren uit, het razend geswing herbegon.

‘Neem me niet kwalijk,’ zei hij stilstaand midden in de slingerende chaos, ‘maar ik hou niet zo van swingen.’

‘Verontschuldigt je niet zo voortdurend. We kunnen toch gaan zitten.’

Ze ging hem voor naar haar plaats. Haar broer en zijn meisje zaten er nu ook. Ze handelde vlug en handig de voorstellingen af en vroeg terwijl ze ging zitten:

‘Hoe vond je het?’

‘Wat?’

‘Het toneel. Smaak van honing.’

‘O, ik zal je wel teleurstellen,’ zei hij, ‘maar ik heb iets tegen toneelspelen. Het is altijd zo gemaakt, zo overdreven. Onnatuurlijk. Waarom laten ze die mensen toch niet gewóón doen, gewoon spreken, gewoon reageren. Zoals in het dagelijks leven. Zoals in de film. Ik heb ‘Een smaak van honing’ ook op film gezien. Het heeft mij veel meer aangegrepen dan in de schouwburg. Of nee: de film heeft me aangegrepen, het toneelstuk niet. Ik stond er buiten, ik

zat te kijken naar vreemdelingen, naar een onbestaande soort mensen.'

'Kom,' zei haar broer tegen zijn meisje, 'we laten die twee intellectuelen bekvechten. We gaan nog wat dansen.'

'Maar op toneel kan het toch niet zoals op de film,' zei ze. 'Er is toch die zaal, de mensen op de laatste rij moeten toch ook horen en zien wat er gebeurt op de scène.'

'Ja, da's waar. Maar dan vraag ik me af waarom ze niet iedere acteur een microotje meegeven, een draadloos, of een aantal micro's boven de scène hangen. En waarom ze niet gratis toneelkijkers uitdelen aan wie veraf zit. Dan zouden ze zich op de scène normaal kunnen gedragen, als gewone stervelingen.'

'Ik denk niet dat veel mensen ervoor zouden te vinden zijn om drie uur lang door een toneelkijker te kijken. Maar ik geloof dat het probleem toch elders ligt. Toneel is een heel eigen kunstvorm, die aparte middelen, uitdrukkingsmiddelen, moet gebruiken. En wat jij overdrijving noemt, of gemaaktheid, kan ook romantiek zijn, een grotere generositeit, een grotere uitbundigheid dan we in het dagelijks leven gewoon zijn. Toneel probeert de werkelijkheid te sublimeren, en ik geloof dat we dat hard nodig hebben in de tijd waarin we leven.'

'Maar het blijft toch een leugen! Als de werkelijkheid zo is, waarom ze dan sublimeren? Je kan ze eventueel uit de weg gaan, je kan verkiesen ze niet te vertonen, maar waarom ze sublimeren? Ik geloof trouwens dat het ophangen

van leugens over de realiteit het grootste kwaad is dat je mensen kunt aandoen, of dat nu op toneel gebeurt, of in de publiciteit, de politiek, de kerk...'

'En ik geloof dat mensen best wat verfraaiing van de werkelijkheid, wat romantiek in hun leven kunnen gebruiken. Het is trouwens geen leugen. Het is een onschuldig spelletje, ze vragen erom, en ze spelen het graag mee.'

'Het blijft een feit dat film steeds meer indruk op mij maakt dan toneel.'

'Op mij niet. Ik hou meer van toneel.'

Er was een lange stilte. Ze keek in haar glas. Was hij te ver gegaan? Zij had evengoed haar opvatting verteld als hij de zijne. Alles was in orde. Ze keek naar hem op. Een open gezicht, zonder vooroordelen.

'Jij hebt opvattingen, eh?' zei ze.

'Ik dacht eigenlijk van niet. Echt. Maar 't zal wel. Misschien liep ik wat hard van stapel?'

'Waarom? Iedereen heeft recht op zijn opvattingen, hoe ongewoon ze ook zijn. Jij leest wel veel, zeker?'

'Ja, maar ik geloof niet dat dat er iets mee te maken heeft. Wat je leest mag alleen als documentatie een rol spelen, een oordeel moet je je zelf vormen.'

Ze keek hem aan zonder een woord te zeggen. Was dit nu instemming of diepe afkeer?

‘Vind je niet?’

‘Jazeker,’ zei ze. ‘Je hebt gelijk.’

‘Wat lees jij zoal?’

‘O!’ lachte ze. ‘Ik zou het moeten doen, in alle talen, ook voor mijn werk eigenlijk. Maar ik heb er geen tijd voor. Echt waar, ik dóe te veel. Ik moet altijd ergens heen.’

‘Ik ga vaak naar een bos.’

‘Ben je bij een wandelclub?’

‘Nee. Alleen.’

‘Alleen?’

‘Ja... Wonen doe ik ook alleen. Vandaar...’

‘Ja, maar wat doe je daar dan?’

‘Hou je niet van de natuur?’

‘Jawel. Met een groep gezellige mensen gaan wandelen is natuurlijk...’

‘Waar vind je die groep gezellige mensen?’

‘O! Je wandelt daar zo op je eentje.’

‘Ja... Wandelen, kijken, wat lezen ook. Niet dat ik het graag doe.’

‘Hoe bedoel je, niet dat ik het graag doe?’

‘Daar zo alleen lopen.’

‘O!’

Ze zweeg weer, alsof ze plots iets begreep dat hij eigenlijk niet gezegd had.

‘Je kunt toch bij een wandelclub gaan?’

‘Ja,’ zei hij. ‘Dat ligt me niet zo.’

‘Het moet je natuurlijk liggen,’ zei ze.

Er was weer een lange stilte. Betekende dit nu een toenadering, vroeg hij zich af, of een breuk. Was het mogelijk dat één en dezelfde stilte twee zo verschillende betekenissen kon hebben? Het kwam hem voor dat hij alleen voor zulke dilemma's stond, dat hij alleen zulke risico's moest nemen. Het risico om vernederd te worden.

'Hoe zit het, Lien?' riep haar broer die met het meisje van de dansvloer terugkwam. 'Wij gaan naar huis. Blijf jij nog?' 'Neenee, ik ga mee,' zei ze. Ze stond recht, nam haar tas, gaf hem een hand. 'Zo, het was heel prettig,' zei ze. 'O ja,' zei hij onhandig, 'voor mij ook. Dank u.'

Ze stapte weg. Zijn hart bonsde. Hij ging achter haar aan, pakte haar bij de arm.

'Zie ik je nog terug?'

Aan de minieme, maar pijnlijke reactie op haar gezicht wist hij nog vóór ze antwoord gaf, dat hij deze vraag niet had mogen stellen. 'Och, ik denk het niet,' zei ze, 'ik heb het zo vreselijk druk met al mijn activiteiten... Het spijt me.'

*

Vijfentwintig minuten lang stapte hij door de hol klinkende stad. Op zijn flat beland, trok hij zijn jas uit, dronk een glas water, schoof het strijkkwintet in C van Schubert in zijn cd-speler en gooide zich op bed. Ik heb toch altijd nog mijzelf, dacht hij. Een heel mensenbewustzijn. Dat kunnen ze mij verdomme niet afnemen. Dat zou toch moeten volstaan om mee te leven. Zijn met mezelf. Met die kern die warm is, waar ik van hou, die ik goed vind. Die ik goed vind! Hij had het gevoel dat er na de ervaring van vanavond maar een heel kleine vezel van zijn persoonlijkheid overbleef, dat hij afgekloven en uitgeworpen was door de hele buitenwereld. Ik word niet gek, dacht hij, ik word niet gek. Ik heb mezelf. Ik hou altijd nog mezelf. Ik heb waarde, al is het alleen maar voor mezelf. Hier woon ik, gezellig. Hier zijn mijn boeken, gezellig. Ik weet dat bos, gezellig. Ik hou van mijn werk, gezellig. Waarom die vervloekte hunkering? Die nood aan anderen, aan een ander. Wat voor iedereen door toeval en spel opgelost wordt, waarom is dat voor mij deze pijn, deze wanhoop? Voor de zoveelste keer legde hij met dat wonder van Schuberts adagio de weg af van verzet, van klacht, van berusting. Wat banaal, dacht hij, terwijl hij zijn gezicht droogwreef. Wat banaal en sentimenteel. Jongeman van dertig vindt geen zusterhart. Maar nee, dacht hij, niet banaal. Luister naar Lodeizen: 'Neem mij mee op een lange reis – neem mij mee en ik zal in je schoot liggen – neem mij mee, ik ben een rijk iemand.' Er zijn er nog, dacht hij. En ze liggen zoals ik op

hun bed, in hun lege kamer, en fluisteren in hun ellende de grootste poëzie bijeen. Niet banaal, dacht hij, huil gerust, je hebt er recht op, en hij mompelde de slotwoorden van dat gedicht, elders uit eenzelfde wanhoop losgekomen:

‘Onspreekbaar,
o red mij uit dit koude huis,
onspreekbaar.’